

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gebri Arabis Chimia

Geber

Lugduni Batavorum, 1668

De erroribus circa quantitatem fecum, & dispositionem fornacis. Item de materia & qualitate vaforum, in praedictis sublimandis. Cap. XLIV

[urn:nbn:de:bsz:31-95581](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-95581)

De erroribus circa quantitatem secum, & dispositionem fornacis. Item de materia & qualitate vasorum, in prædictis sublimandis.

CAP. XLIV.

EXpedit ergo certificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare de facili in horum duorum spirituum sublimatione. Dicimus igitur, quod si multas feces posuerit, tunc si non augmentaverit ignem proportionalem, nihil sibi ex sublimando ascendet. Quomodo autem ignis proportionem inveniat, jam tibi sufficienter narratum est. Et si paucam secum quantitatem: vel non ex metallorum calce posuerit, tunc si ignis proportionem non invenerit, ascendet sublimandum cum tota substantia absque mundatione. Et hujus tradidi cap. præced. similiter inventionem sufficientem. Ex fornace vero similiter sæpe contingit errare. Nam magna fornax fortem & magnum dat ignem, parvum vero parva: si ligna & foramina auricularum ejus proportionentur. Si igitur posuerit multam rei ad sublimandum quantitatem in parvam fornacem, ignem elevationis sufficientem non poterit exhibere. Si vero paucam quantitatem in magnam fornacem posueris, subli-

sublimationem exterminabis in fumum, propter ignis excessum. Similiter vero spissa fornax conculcatum & fortem dat ignem: tenuis vero rarum & debilem: in quibus similiter errare contingit. Similiter vero & cum spaciosis auriculis furnus & clarum & magnum dat ignem, cum strictis vero debilem. Item si magna fuerit vasis in coaptatione ad furnum distantia à spondilibus ejus, magnum dabit ignem: si vero minor, minore. In quibus omnibus contingit errare sæpissime. Rectificatio ergo horum est, ut furnus scilicet construatur secundum intentionem ignis quam quærit: spissus scilicet cum liberis auriculis, cum distantia vasis aludel multa à spondilibus furni, si magnum quærit ignem. Si vero mediocrem, mediocrem in his omnibus inveniat proportionem: si vero debilem, proportionem in his eandem inveniat. Et has proportionem omnes docebimus te invenire cum præparatione vera, & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem elevare, tunc vas aludel tantæ capacitatis invenias quod illam suscipiat super fundam, ad elevationem unius palmæ: Ad illud coaptas furnum, ut suscipiat aludel in medio sui, cum distantia parietum suorum per duos digitos vel plus. Et furno

D 2 facto,

facto, facias illi auriculas æque distantes sibi invicem proportionem una, ut debita quantitas ignis ad omnes partes furni æqualiter circumfundatur. Dehinc vero stipite ferreo in medio fornacis ex transverso in spondilibus ejus firmato, qui à fundo fornacis distet ad extensionem unius palmæ cum pollice suo, & ad spissitudinem unius digiti: Super eo firmetur vas aludel, & jungatur ad furnum. Et fiat ignis in ipso. Tunc enim si bene & libere se expedierit de fumositatibus, & flamma libere per totum furnum se diffuderit in circuitu aludel, tum bene proportionatus est. Si vero non, tunc dilata ejus auriculas, secundum quod tibi videbitur, & accendatur iterum ignis in eo: Et si emendatur, bene quidem: Si vero non, tunc necessario relinquatur, quod distantia aludel à parietibus nimis parva est. Radantur ergo parietes furni, & ampliatur distantia, & postea iterum tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura parietum, quousque libere se absolvat à fumo, & flamma in circuitu aludel sit lucida, & libere per auriculas exeat. Ista enim est sufficiens experientia ad omnem sublimandorum quantitatem quo ad proportionem inventionis magnitudinis furni, & dilatationis auricularum ejus, cum distantia aludel à parietibus ejus: Intentio vero spissitudinis furni est, quod

quod si quæſieris inagnum ignem, major ſpiſſitudo illius ſit, ad meſuram extenſionis palnæ cum pollice ſuo: ſi vero medio-rem ad meſuram quatuor digitorum vel minus: Si vero minorem, ad ſpiſſitudinem duorum digitorum formetur. Similiter vero in lignis ſervetur proportio: quoniam ligna ſolida fortem dant ignem, ſpongioſa vero debilem, item ſicca magnum & cito terminabilem, viridia vero parvum & diu durabilem. Ex conſideratione ergo diſtantiæ aludel, & magnitudinis & parvitatatis auricularum, & ſpiſſitudinis & tenuitatis furni & lignorum diverſitatis præmiſſa, accidit omnium ignium diverſitates perquiri, cum experientia ſua vera jam à nobis variata. Ex conſuſione vero majore vel minore auricularum vel fenestræ furni, per quam ligna intronittuntur, & adminiſtratione lignorum diverſitatis, & additione & ſubtractione illorum, accidit inveniri determinatum ſpaciū temporis durationis ignis: ſcilicet ut ſcientia vera & determinata ſciatur, quantum unusquisque ignis in ſuo gradu perdurare poterit in æqualitate. Et hæc inveſtigatio eſt maxime tibi utilis & neceſſaria: quoniam per eam excuſaberis à multitudine laboris immenſi. Exercitare igitur in ea & in omnibus à nobis nunc noviffime determinatis: quoniam qui ſe exercuerit inveniet: qui vero non,

non. Intentio verò vasis aludel est, ut fingatur vas de vitro spissum: De alia enim materia non valet, nisi forte similis sit substantiæ cum vitro. Solum enim vitrum, cum poris careat, sufficiens est spiritus tenere ne fugiant, & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla: quia per poros eorum successivè diminuuntur & evanescent spiritus. Nec etiam metalla in hoc valent; quoniam spiritus propter affinitatem, cum illis uniuntur, quare per illa transeuntes successivè evanescerent: quod per ea quæ à nobis determinata sunt, aperte probari potest. Necessariò & experientia repertum est hoc nos verum dixisse. Ergo per aliquod aliud non excusamur à susceptione vitri in compositione aludel. Fiat ergo concha vitrea rotunda, cujus fundus sit parvæ concavitatis: & in medio spondilium ejus formetur zona vitrea circumdans eam; & super illam zonam fundetur paries rotundus æque distans à conchæ pariete ad grossitudinem cooperuli ipsius conchæ: ita ut in distantia hac cadat paries coopertorii largè sine pressura. Altitudo verò hujus parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut parùm plus, aut parùm minus. Formentur verò duo coopertoria ad mensuram hujus concavitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo sit æqua-

æqualis, & sit unius spannæ, & figura eorum figura una, scilicet pyramidalis: in quorum capitibus duo æqualia sint foramina; unum scilicet in uno, alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere major gallinæ penna: ut hîc & paulo post clarius cernere licebit. Est ergo tota vasis intentio, ut possit moveri secundum artificis voluntatem cooperitorium illius: & quod junctura sit ingeniosa, per quam, cum opus fuerit, sine lutatione aliqua, non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniari, non excuset se ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis intentio super hoc, scilicet ut concha interior cum spondilibus suis usque ad medium subintret cooperculum suum. Cum enim fumorum sit ascendere, & non descendere; per hoc invenimus inventionem illa, spiritus non habere ad consumptionem exitum: & hunc modum invenimus præcellere omnes alios quos inventionem nostram quæsimus. Et hoc experiendo videbunt nos verum de hoc æstinasse. Intentio verò una in omni sublimatione est, ut sapissimè evacuetur aludel seu cooperculum, ne præ nimia sublimatorum multiplicatione in concha, cadant & ad illius fundum præcipitentur; & retineat te multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & intentio alia, ut

semper seorsum separetur quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel videtur ascendisse in pulverem : & quod fufum & densum in frustis & apud fundum aludel pervium & clarum cum adhærentia ad vasis spondilia conscendisse inventum fuerit : quoniam hoc minus habet de adustione , quam quod prope foramen reperitur scandisse. Hoc autem in superioribus aperta probatur ratione & experimento. Probatio vero bonitatis & perfectionis sublimationis est, ut inveniatur clara & lucida , & non aduratur , nec inflammetur. Hæc est ergo perfecta intentio sublimationis horum duorum spirituum sulphuris videlicet & arsenici. Et si non inventa est sic, reiteretur opus super illa , cum consideratione omnium suarum intentionum , quousque sic inveniatur.

De sublimatione Mercurii.

CAP. XLV.

Nunc vero totam intentionem argenti vivi sublimationis restat narrare. Est igitur completa summa illius , depuratio terreitatis , & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore ejus adustionis remotiois, quoniã eam non habet. Dicimus igitur quod ingeniũ separationis superfluxæ terræ ipsius est, ipsum commiscere cum fecibus seu rebus, cū quibus affinitatem non habet,